

TELEVİZYON ÇOCUKLARI

Nesrin AKBULUT*

Summary

For the children who stand over tv screen had been obtained withdrawal(recession) in intelligence of listening to lecture, in vital functions needed for being socialized and a decrease in mental accutance. It is also amongst the rearch findings (inventions) that the children who are watching tv more than 50 minutes in a day have eye fatigue,sleeplessness and diffuculty in adapting theirselves to daily lives' stipulation because of being inattentiveness.

.....

Aşk, nefret, doğru, yanlış, gerçek ve gerçekdışı olayların öğrenilmesi için birçok şey anlatılmıştır. Annenberg İletişim Okulu profesörlerinden Dr.George Gerbner hikayelerin gücünü "Eğer bir milletin geleneksel halk hikayelerini yönlendirebiliyorsanız,o ülkede kanunları kimin yaptığı önemli olmaktan çıkar" (Moody,s.77) der.

Günümüzde evlere ve çocuklara bu tür hikayeleri ulaştırma görevini "televizyon" üstlenmiştir. Televizyon çocuklar için neredeyse artık bir elektronik dadı konumuna gelmiştir. Sevdikleri bir dadı... Psikolog Dr.Jung Bay Ra'nın çocuklar üzerine yapmış olduğu bir ankette "Babanızı mı daha çok seviyorsunuz, televiyonu mu?" sorusuna, ankete katılan çocukların %44'ü "Annenizi mi daha çok seviyorsunuz,

* Yard.Doç.Dr., Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi

televizyonu mu?" sorusuna ise %20'si "televizyonu tercih ediyorum" diye yanıtlamıştır.(Anadol,s.63)

Hayatın ilk yılları,öğrenmenin en yoğun olduğu yıllardır.Bloom'a göre insan 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişiminin %50'sini 4 yaşına kadar ki sürede edinmektedir. Çocuğun ilk beş - altı yılı, insan yaşamı için en verimli yıllardır.(Yılmaz,s.6)

Zekanın gelişiminin %80'i 8 yaşında, %92'si ise 13 yaşında olarak bu gelişimini tamamlar. (Hürriyet Gazetesi,10.06.1995) Tolstoy "5 yaşından şu durumuma kadar olan yaşam bir adım; oysa yeni doğmuş bebekliğimden 5 yaşına kadar olan mesafeler korkunç bir adımdır" der.(Yakar,s.55)

Çocuğun doğduğu andan itibaren ilk iletişime girdiği kişi annesi ve babasıdır. Dolayısıyla, anne ve babanın çocuk gelişimindeki etkisi yadsınamaz. Anne ve baba ne kadar bilgili ve eğitilmiş ise çocuğun zeka gelişimi de o kadar iyi olmaktadır.

Yaşanan ekonomik, kültürel değişimler 2.Dünya savaşından sonra kadının iş yaşamına yönelmesi, evden uzaklaşması, ekonomik bağımsızlıkla gelen boşanmaların artışı, sonraki nesillerin evlilik kurumuna olan güvenlerini kaybetmesi ve birgün anne olduklarında çoğu genç kadının çocuğunu tek başına büyütmesi toplumdaki dengeleri de sarsmaktadır. Artık çocukların tek ebeveynle ya da üvey anne-baba yanında okul çağına kadar orada büyümesi, sonrasında da kimsenin olmadığı bomboş evlere gelmesi toplumun geleceği olan çocukların ruhsal gelişimlerini olumsuz etkiliyor.Çocuğun televizyona bir bakıcı olarak bebeklikten başlayan yalnızlığı böylece giderek artmaktadır. Bizim gibi gelişmekte olan ve kadınların çoğunun dışarda bir işte çalışmak durumunda olmayan toplumlarda da anne bilinçsiz olduğundan çocuğu televizyon önüne atmaktadır. (Moles,s.270)

Çocuk zamanının büyük bir kısmını televizyon karşısında geçirir olmuştur. Televizyonun çocuklar üzerine etkilerini inceleyen araştırmaların çoğu, televizyonun etkilerinin olumsuz olduğu yönündedir.

Nitekim, Fransız psikopediatri uzmanı Prof. Dr.Lufeuu, France Soir gazetesinin kendisi ile yapmış olduğu röportajda, 6-14 yaş gurbunda 100 çocuk üzerinde yapılan araştırmada, televizyon ekranı başından ayrılmayan çocuklarda dinleme yeteneğinden, olayları kavramaya kadar varan çeşitli sosyalleşme olayları için gerekli olan fonksiyonlarda gerileme ve zeka derecesinde düşüş gördüğünü, bu çocuklarda günde 50

dakikadan fazla ekrana bağlı kalanların göz yorgunluğu ve uykusuzluk,dikkatlerini uzun süre bir noktaya toplamalarından ötürü günlük yaşamın şartlarına uymakta güçlük çektiklerini, derslerine kendilerini veremediklerini ve işlerini ağır bir şekilde yerine getirdiklerini söylemiştir. (Anadol,s.176)

Bugün pekçok çocuk "okumak istemiyorum, yalnızca resimlerine bakmak istiyorum istiyorum" demektedir. Televizyon okumayı doğrudan etkilemektedir. Her geçen yıl çocuklar daha çok televizyon seyretmekte ve daha az okumaktadır. Çocuk zamanını ailesiyle konuşmak, arkadaşları ile oynamak, okula devam etmek veya kitap okumak yerine televizyon seyrederek geçirmektedir. Televizyon,dilin gelişimine yardımcı olabilecek okuma zamanı ile oyun zamanını tüketmektedir. Televizyon, kısa anlatı, hızlı aksiyon, hızlı planlar, flaşlar v.b. anlatı teknikleriyle, insan beynini anlık ,kısa metrajlı alımlara alıştıtır ki bu durum "düşüncede devamlılığı" engeller. Anlık açılıp kapanan algının artık uzun süreli "verme"lerden haz almaması ve bunu reddetmesi, çocuklarda bozulmaya yol açar. Çocuklar birçok mesajla boğuşur ve bütün bu karmaşaya bir anlam veremezler.

Televizyon çocuğunun dikkati azdır. En uzun izlediği programda bile araya sık sık reklam girmekte,dikkati dağılmaktadır. Nitekim Amerikalı öğretmen ve eğitimciler televizyon izlemenin, öğrencilerin dikkat sürelerini belirgin derecede azalttığı görüşünde birleşmektedirler. Amerika'da California Eğitim Dairesi'nin yarım milyon 6 ile 12nci sınıf öğrencilerini kapsayan 1980 yılı araştırmasında, yüksek seviyede televizyon izleme (günde 3 saatin üzeri) ile düşük notlar arasında güçlü bir bağ olduğu saptanmıştır. Araştırmaya göre yüksek seviyede televizyon izleme, ders çalışma ve okumaya ayrılan zaman ne denli arttırılırsa arttırılsın, öğrencilerin başarısını düşürmektedir. (Esslin,s.72)

"Televizyon ile rekabet edemiyorum.Vücudumu başka şekillere ve renklere dönüştüremem. Derslerde heyecan kaybolmakta" diyor bir öğretmen. Televizyon çocukları, okulda da eğlence ile katılım aramaktadır. Televizyonun çekici eğlencesini burada da görmek ister ya da göremeyince düğmeye basar ve kapatır. Öğretmen de televizyon kadar sürekli değişken karakterli,şaka dolu ve değişken bir materyal çantası ile gelmek zorunda kalır.

Televizyon çocukları bugün "çocuk edebiyatı"na yönelmemektedir. Önceki nesiller gibi eski öyküleri, geleneksel

hikayeleri bilmemektedirler. Okudukları kitaplar oynadıkları oyuncaklar genellikle televizyon kahramanları, canavarları, robotları v.b.dır.

Televizyon yoluyla çocuk, reklamcılarının evdeki temsilcisi olmuştur. Televizyonunda milyonlarca reklam izleyen çocuğun beklentileri, tavırları, oyunları ve hatta aile ilişkileri kuşkusuz değişecektir. Çocuklar televizyonda gördükleri her ne ürün olursa olsun onu isterler. Dahası, çocukların, aileleri bir ürünü almaya zorlayacak şekilde istekte bulunmalarını sağlamak da reklamcının amacıdır. Çocuklar ürünün satın alınması için “davet”ten çok bir “emir” nüansı ile reklam mesajı veren televizyona inanmaya ve güvenmeye eğilimlidir. Televizyon çocuğu daha şimdiden tüketicidir. Beslenme ve yeme alışkanlıkları bile televizyonun etkisi altındadır. Şeker bakımından zengin, protein bakımından fakir gıdalar, televizyonlarda hergün almaları için önlerine sunulmaktadır.

Başlangıçta bütün bebekler aynı duygularla doğarlar ve bu duyguların nasıl kullanılacağını bilmezler. Örn: bir çocuk saldırgan tarafını oyun oynarken, rüyada, yarışırken, çalışırken kullanır. Davranışlar da gözlemsel öğrenimin yansımasıdır. Zamanının büyük bir kısmını televizyon seyrederek geçiren çocuklar televizyondaki şiddeti de kopyalamaktadır. Nitekim, bu alanda araştırmalar yapan Dr. George Gerbner, “Bir çocuk ne kadar çok televizyon seyrederse, o kadar çok saldırgan ve korkak olur” demektedir. Televizyondaki şiddetin çocuğu alayı görüşlü yaptığının ve çocukların televizyondan şiddeti kabul etmeyi öğrendiklerini öne sürmektedirler. Çocuklar vahşeti televizyondan kayıtsızca izlemeyi ve sokaklardan kayıtsızca görmeyi öğreniyorlar Dr.Enk Peper, televizyondaki şiddeti seyrettiğimiz zaman, ki o bilginin geldiği yer, tepkide bulunmayız” diyor (Moody,s.78)

Çocukları, televizyonun zararlı etkilerinden korumak ve istenmeyen programları izlemelerini önlemek için bazı ülkelerde “V-Chip (Violence chip) –kanalçı kapatma yöntemleri” uygulanır olmuştur. Fakat gerçek ve geçerli yöntem çocukları televizyonun ve medyanın kötü etkilerinden bilgilendirerek korumak,toplumu bu konuda acilen bilinçlendirmektir.

Kaynakça

- (1) Moody, Kate, Growing Up On Television, Times Books, New York, 1980.
- (2) Anadol, C, "Televizyon yayınlarının Milli Kültüre Tesirleri", Türkiye Milli Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992.
- (3) Yılmaz, Nahide, Anaokulu Öğretmeninin Rehber Kitabı,, Yapa Yay., İst., 1991.
- (4) Hürriyet Gazetesi, 10.6.1995
- (5) Yakar, Fahri, Altın Sözler, Hürses Yay., İst., 1987.
- Males, Abraham, A. Kültürün Toplumsal Dinamiği, Çev. Nuri Bilgin, Ege Ün. Edebiyat Fak. Yay., No:21, İzmir, 1983.
- Anadol, C "Televizyon Yayınlarının Milli Kültüre Tesirleri" Türkiye Milli Kültür Vakfı Yay., İst., 1992.
- (8) Esslin, M., Televizyon Beyaz Camın Arkası, İstanbul, Pınar yay., 1991.

